

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА ПОЛИЦИЈУ БЕЗБЕДНОСТИ И АДМИНИСТРАЦИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ И ОПШТИНСКИХ ВЛАСТИ

УРЕЂУЈЕ ОДБОР МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити и то:

за управника друге класе вароши Београда, Михаила Церовића, начелника исте класе округа моравског, по потреби службе;

за начелника четврте класе округа моравског, Косту Јанковића, начелника исте класе округа смедеревског, по потреби службе;

за начелника четврте класе округа смедеревског, Војина Мутавцића, јавног правозаступника.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 25. октобра, 1903. године у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити и то:

за начелника прве класе среза лепеничког Властимира Максимовића, начелника исте класе среза параћинског, — по молби;

за начелника треће класе среза параћинског Милана Ценића, начелника исте класе среза беличког, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза беличког Драгољуба Миливојевића, начелника исте класе среза лепеничког, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза мачванског Крсту Радовановића, начелника исте класе среза ваљевског, — по потреби службе;

за начелника треће класе среза ваљевског Витомира Васића, начелника исте класе среза мачванског, — по потреби службе; и

за вршиоца дужности начелника среза сврљишког, у рангу секретара начелства друге класе, Манојла Лазаревића, вршиоца дужности начелника истога среза, у рангу среског писара прве класе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. октобра, 1903. године у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Ђирко Обрадовић, писар прве класе среза космајског;

Ђорђе Вуковић, писар прве класе среза посавског, округа ваљевског;

Риста Петковић, писар прве класе среза јабланичког;

Станислав Михајловић, писар прве класе среза беличког;

Манојло Ђ. Поповић, писар прве класе среза нишког;

Радоња Радоњић, писар прве класе среза млавског;

Јеремија Ристић, писар прве класе среза таковског;

Никола С. Јовановић, писар прве класе среза пожешког;

Сима Ђорђевић, писар прве класе среза поречког;

Драгољуб Миленковић, писар прве класе среза колубарског, округа ваљевског;

Владимир Маленовић, писар прве класе среза јадранског;

Светозар Ђурић, писар прве класе среза моравичког;

Стеван Лучић, писар друге класе среза колубарског, округа ваљевског;

Петар Карагуновић, писар друге класе среза пчињског;

Димитрије Јовановић, писар друге класе среза златиборског;

Михајло Младеновић, писар друге класе среза алексиначког; и

Трифун Лукић, писар друге класе среза јадранског, — на основу § 70 закона о чиновницима грађанског реда, ставе у стање покоја, с пензијом, која им припада по годинама службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. октобра 1902 године у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Петар Живковић, писар прве класе среза кључког; и

Младен Обркнежевић, писар прве класе среза ариљског, — на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе с тим, да им се у име издржања издаје из државне касе по 30% од плате коју су до сада имали.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. октобра 1903. године у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је да се:

Ђорђе Стешић, писар прве класе среза поречког са седиштем у Мајданпеку;

Настас Стевовић, писар прве класе среза нишког;

Сава Јокић, писар друге класе среза орашког;

Светозар Д. Павловић, ванредни писар прве класе начелства окр. пожаревачког и вршилац дужности писара среза голу-бачког;

Михајло Димитријевић, ванредни писар прве класе начелства округа рудничког и вршилац дужности писара среза љубињског;

Божидар Марковић, ванредни писар прве класе начелства округа смедеревског и вршилац дужности писара среза подунавског;

Стојан Стевановић, писар прве класе начелства окр. нишког;

Иван Лукић, писар прве класе начелства округа нишког;

Ђорђе Јовановић, ванредни писар друге класе начелства округа нишког и вршилац дужности писара среза сврљишког;

Василије Димитријевић, писар друге класе начелства округа крајинског; и

Александар Андоновић, писар друге класе начелства округа београдског, — на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусте из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. октобра 1903. године, у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити и то:

за лекара среза зајечарског, окр. тимочког, Д-р Јована Лилића, лекара среза моравског, окр. пожаревачког, по молби;

за лекара среза моравског, окр. пожаревачког, Д-р Рафајила Биђеранија, лекара среза пчињског и пољаничког, окр. врањског, по молби;

за лекара среза врачарског, округа београдског, Д-р Хранислава Михаиловића, лекара среза алексиначког и моравског, окр. нишког, по молби;

за лекара среза подунавског, окр. смедеревског, Д-р Николу Х. Николића, лекара среза врачарског, округа београдског, по потреби службе;

за лекара среза алексиначког и моравског, округа нишког, Д-р Косту Константиновића, лекара среза подунавског, округа смедеревског, по потреби службе;

за лекара среза масуричког и пољаничког, окр. врањског, Д-р Душана Стојиминовића, лекара среза сврљишког, окр. нишког, по потреби службе;

за лекара среза заглавског и тимочког, са седиштем у Књажевцу, Д-р Максима Селаковића, лекара среза нишког, округа нишког, по потреби службе;

за лекара среза нишког, окр. нишког, Д-р Драгољуба Ђорђевића, лекара среза добричког, округа топличког, по молби;

за лекара среза добричког, окр. топличког, Д-р Милана Стефановића, лекара среза масуричког, округа врањског, по потреби службе;

за лекара среза власотиначког, округа врањског, Д-р Тодора Миленковића, лекара среза ужичког и златиборског, окр. ужичког, по потреби службе;

за лекара среза ужичког и златиборског, окр. ужичког, Д-р Станоја Пантовића, лекара среза рачанског, окр. ужичког, по молби;

за лекара среза гужанског, округа крагујевачког, Д-р Васу Димитријевића, лекара среза јасеничког, окр. крагујевачког, по молби;

за лекара среза јасеничког, округа крагујевачког, Д-р Драгомира Николића, лекара среза гужанског, окр. крагујевачког, по потреби службе;

за лекара среза рачанског, округа ужичког, Д-р Властимира Пантелића, доктора целокупног лекарства и бив. средског питомца;

за лекара среза сврљишког, округа нишког, Д-р Илију Мирчића, доктора целокупног лекарства;

за лекара среза расинског, округа крушевачког, Д-р Живка Михаиловића, бив. средског лекара, и

за контрактуралног лекара среза пчињског, округа врањског, Д-р Николу Герасимовића, доктора целокупног лекарства.

за дејствителног лекара среза лесковачког и јабланичког, округа врањског Д-р. Ђорђа Хадију, досадањег контрактуралног лекара истих срезова и округа.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. октобра 1903. године, у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се д-р. Максим Ердељак, физикус округа смедеревског, на основу §. 76. закона о чиновницима грађанског реда, отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 29. октобра 1903. године у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се село Краљевац, у срезу кључком, округа крајинског, по изјављеној жељи својих становника, од сада назива: Петрово село.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 18. октобра 1903. године у Београду.

РАЗГРУПИСАВАЊЕ ОПШТИНА

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., од 18. октобра 1903 год., одобрено је решење Народне Скупштине сазване у редован сазив за 1903 год., које гласи:

да се село Љубић, у срезу гужанском, округа крагујевачког, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине вучковачке и преда општини грабовачкој, у истом срезу и округу.

да се село Причиновић, по изјављеној жељи његових становника, одвоји од општине враштанске, у срезу поцерском, округа подринског, и преда општини мишарској у истом срезу и округу.

да се село Савковић, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине дрлачке и придода општини ораовичкој, у срезу азбуковачком, округа подринског.

да се села: Доњи Љубеш, Витковац, Срезовац и Горњи Љубеш, у срезу моравском, округа нишког, одвоје од општине корманске и образују засебну општину под називом: општина доњи љубешка:

да се село Миросаљак, по изјављеној жељи својих становника, одвоји од општине барошевачке, у срезу колубарском, округа београдског, и образује за себе општину под називом: општина миросаљачка.

да се села: Крива-Река и Мачковац, у срезу копаоничком, округа крушевачког, одвоје од општине расинске и образују засебну општину под називом: општина криворечка.

да се село Дугопоље, у срезу бањском, округа нишког, по изјављеној жељи својих грађана, одвоји од општине блендијске, у срезу бањском, округа нишког, па да образује за себе општину под називом: општина девичка.

да се села: Трућевац и Балајинац, по изјављеној жељи њихових становника, одвоје од општине велико-поповићке, у срезу деспотовачком, округа моравског, и образују за себе општину под називом: општина трућевацка.

да се село Бапско Поље, по изјављеној жељи његових грађана, одвоји од општине лазачке, у срезу трнавском, и прида општини самаилској, у срезу жичком, округа чачанског.

да се села: Горње Коњуевце, Доње Коњуевце и Црквица, по изјављеној жељи својих становника, одвоје од општине бојничке, у срезу јабланичком, округа врањског, а ссла: Речица, Славник и Брестовица, такође по изјављеној жељи својих грађана, да се одвоје од општине орањске, у истом срезу

и округу, па сва ова села да образују засебну општину под називом: општина доњи-коњуевска.

да се општина мало-пожаревачка, у срезу грочанском, округа београдског, коју сачињавају села: М. Пожаревац, М. Иванча, Шепшин и Сенаја разгрупише па свако село образује за себе општину под именом свога назива.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 18. октобра 1903. године у Београду.

УБЛАЖЕНА УРАЧУЊИВОСТ

(Немачка хроника од P. Ladame-a)

(Свршетак)

После пуних 12 год. немачки психијатери на своме скупу у Халу 21 и 22 априла 1899 год. узели су понова у претрес ово питање иницијативом *Воленберга*, који је у својој студији *„О границама кривичне одговорности“* изнео, да је за судску медицинску анализу најважније утврдити: да постоје патолошки фактори, који су толико моћни да утичу на вољу окривљеног. Апсолутна граница кривичне одговорности по *Воленбергу* не постоји, али постоји једна средина између урачуљивости и неурачуљивости, у којој се налази ваздан стена ублажене одговорности.

Ово мишљење *Воленбергово* изазвало је живу дискусију, у току које је *Шеффер* истакао, да је израз *„слободна воља“* једна од најглавнијих препрека решењу овог питања, и предложио: да се овај израз у кривичном закону замени са изразом *„урачуљивост.“*

Хициг је истицао, да не треба мешати две са сма различне ствари: ублажену и делимичну урачуљивост. Ова последња и не постоји, пошто нема психичких, делимичних поремећаја, па с тога није ни потребно доказивати психолошке односе између идеја једног душевно оболелог и радње, коју је као такав извршио. У осталом, нико није толико моћан ни способан да продре у душу окривљеног и на тај начин сазна колико је неодољиви утицај једне болесне идеје на образоване осталих идеја.

У своме раду *Воленберг* је војевао и против мишљења *Цијановог* који је захтевао као и *Гросеј* у 1888 години, да лекар, вештак доказује непосредну везу између престапа и психозе. У место овога закон, по *Воленбергу*, тражи само доказ о томе, да је радња извршена у моменту душевног поремећаја. У конкретним случајевима, као нпр. у случају паренеје, апсолутно је немогуће доказати, да патолошки узроци нису имали никаквог утицаја на радњу оптуженог.

Да би се спречило стално увећавање броја рецидивиста, *Вебер* је захтевао специјалне азиле за све личности са ублаженом урачуљивошћу.

По предлогу *Симерлинга* и *Бинсвангера*, скуп је, најзад, и овога пута решио, да се понова учини апел на све остале психијатере ради прикупљања што више факата, који ће ићи у прилог уношења у закон ублажене урачуљивости.

У кратко, вели Шренк, немачки психијатери дошли су до ових закључака:

1. Да постоји једна средина између потпуног душевног здравља и болести, која допушта примену ублажене урачуљивости.

2. Да немачки кривични закон не води довољно рачуна о овој средини. Друштво ничим није заштићено од неизбежних поврата, који потичу од личности чије душевно стање допушта ублажену урачуљивост. Кривична осуда, која ова лица постиже, не води ни у колико своје циљу, и

3. Да је, са ових разлога, потребно што пре створити за ова лица нарочите азиле, којима ће управљати лекари.

Пошто је изложио све дискусије, које су вођене на скуповима немачких психијатера поводом питања о урачуљивости, Шренк у кратко претреса и мишљења осталих немачких научњака: лекара и правника о овом питању, па вели:

— Још у 1840 год. Шницер је скренуо пажњу на тешкоће које су проистикале услед нових израза у законском тексту, који су гласили: „степен урачуљивости цени се по степеном слободне воље онога који је дело извршио.“ Шницер не допушта да може бити ступњева у психичкој вољи; она постоји или не, али средине никако не може бити.

Мало доцније и Бреслер је, исто тако, порицао постојање ублажене урачуљивости. Допуштајући је, вели он, законодавац се излаже опасности да у неким случајевима и праве душевне болеснике сматра као урачуљиве.

Сомер, професор психијатрије у Гисену, ставио се у овоме питању на гледиште чистог детерминизма, као што чини и школа италијанска са Ломброзовом на челу, па и сам Форел. По Сомеру, све доктрине Ломброзове споредне су, изузев оне која тврди: да су код извесних личности унутрашњи узроци злочина јачи од спољне средине, о чему су најбољи доказ рецедивисти. Помињући природне диспозиције које су узрок појединим људским радњама у даним приликама, Сомер из тога изводи да су кривичне радње резултат унутрашњих диспозиција и спољних узрока, који утичу на индивиду-у. Осећаји морални и свест, само су прости елементи у овом рачуну, чији је резултат већ унапред одређен свима унутрашњим и спољним узроцима. Приликом сваког злочина или преступа треба свагда утврдити: да ли је казнима радња пре резултат унутрашњих но спољашњих узрока?

Ако се овом приликом констатује да су узроци потпуно унутрашњи, могу се слободно очекивати нове казниме радње и с тога, у интересу друштва, окривљеног треба учинити *безопасним*. Сомер оставља законодавцу избор пута и начина за постигнуће овог циља.

— Општа теорија о детерминизму бави се увек, као што се зна, нерешљивим практичним питањима и с тога је треба сматрати као утопију у друштвеним наукама. Хипотеза о слободној вољи и одређивање ступњева у казнама, апсолутно су потребни за заштиту индивиду-е против самовоље.

— Непотпуност кривич. закона довољно је доказана редовним увећавањем цифара

криминалитета. Све се јаче и јаче осећа потреба за предузимањем што интензивнијих средстава против унутрашњих злочинаца.

— Карактеристика казниме радње у томе је, да пружа сатисфакцију извесној индивиду против интереса и воље целог друштва, као што је то Ескирол давно и давно казао. Осуство моралне свести Сомер никако не сматра као патолошки случај. Психички дефицит, по њему, може се сматрати као патолошки појав само у оном случају, кад је доиста штетан по индивиду-у која га притежава. Злочинци никако нису болесни, те с тога и њихово место није у апсу већ у казним заводима. При свем овом, мере које се предузимају према једном преступнику (казнени завод, затвор, азил итд.) морају бити последице његовог душевног стања. То је, у главном, злочинчева психологија, која има да послужи за основу рационалном кривичном правосуђу.

— По Форелу, душа и мозак јадно су исто. Као и свака жива супстанција, тако је и мозак способан да прими нове утиске, да их задржи, уреди и у даним приликама по њима поступи. То је *пластичка активност душе*, коју Форел ставља на супрот њеној аутоматској, механичкој и инстинктивној радњи. Мозак ради делом механички а делом слободно помоћу своје пластичке моћи. Инстинкти су урођени, махиални покрети. Појам о слободној вољи синоним је са пластичком способношћу прилагођавања. Оно што ми осећамо као „слободу“, није у ствари апсолутна слобода већ слобода релативна, што ће рећи слобода да радимо, осећамо и мислимо према нашим унутрашњим диспозицијама и спољним приликама средине у којој живимо. Бескрајне компликације и крајње финесе психичко-пластичних комбинација појављују нам се као слободне у односу према инстинктивним и за нужност грубо везаним радњама. Ето, зашто је *урачуљивост* такође један релативан појам. У колико је душа једног човека пластичнија, у толико је и он урачуљивији. Једно дете од 10 година, или један човек коме је довољно неколико чаша вина па да изгуби памет, мање су одговорни од обичних, нормалних људи. У мери, у којој се пластичност смањује, и одговорност је блажа. То с тога, што код нормалног човека сви могући ступњи урачуљивости могу варирати према развићу инстинкта, недовољности свести, слабости воље, а нарочито према урођеном недостатку моралних, етичких и симпатичких осећаја. У колико се социјални инстинкт више развија, у толико су еготикички утицаји све слабији. Релативно одређивање слободне воље која повлачи урачуљивост, није у ствари ништа друго до *фино прилагођавање индивиду-е друштвеним потребама*. Онај, који је окован многобројним ланцима, приближује се душевно оболелом, дегенерисаном или детету непотпуно развијеном.

Пошто је изнео сва гледишта психијатера у питању о ублаженој урачуљивости, Шренк прелази на мишљења правника у истом питању, па вели:

— Гертнер, професор права на универзитету у Бону, третирао је је опширно „*урачуљивост као питање законодавца*“ пово-

дом новог пројекта швајцарског кривичног законика. Зна се, да је Швајцарска била прва која је усвојила принцип ублажење урачуљивости у законодавству.

— По мишљењу Гертнеровом, ублажена урачуљивост није никако средина између урачуљивости и неурачуљивости, јер на питање о урачуљивости може се само одговорити са да или не. Ступњи одговорности, дакле, не постоје. Пројект швајцарски, међутим, обухвата неограничено смањивање казне за дегенерисање, или азил за одређено време.

— Професор Лист долази до истих закључка у свом извешћу — саопштењу — трећем интернационалном, психолошком конгресу, који је држан у Минхену године 1896. Он налази, такође, да је веома опасно идентификовати изразе: „*одређивање слободне воље*“ са изразом „*урачуљивост*“, као што то чини § 51 кривич. зак. немачког. По његовом мишљењу, кривични закон мора са свим стајати изван нерешеног питања о слободној вољи, те према томе и речи о њој, у закон унешене, морају се укинути. Урачуљивост, по Листу, јесте: „*морално одређивање по мотивима*“ — израз који у кривичном закону треба да замени речи о одређивању слободне воље. Данашња дефиниција непотпуна је са гледишта заштите друштва против злочинаца из навике, који се могу казнити у случају прокламовања њихове урачуљивости. Једина могућа мера против њихових будућих злочина, то је: учинити их благовремено *безопасним*.

— Лист, најзад, предлаже ову измену § 51:

— *Не можесе казнити радња, чији је извршилац, у моменту извршења, био у стању несвесном, или патолошком, или душевно поремећеном.*

— Што се тиче питања о ублаженој урачуљивости, Лист предлаже да се усвоји швајцарски пројект у коме је, по његовом мишљењу, најправилније расправљено ово питање.

„*Које су главне асихичке аномалије, које захтевају ублажену урачуљивост.*“ наслов је треће, чисто психијатријске главе, Шренковог дела, које се поглавито занима публикацијама *Воленберга*.

Воленберг убраја у ову средњу групу све могуће дегенерисане личности: епилептичаре, хистеричне, алкохоличаре, морфомане, тренутке лудаче итд.

— Што се тиче утицаја наслеђа, треба разликовати по Воленбергу, диспозиције латентне од очигледних спољних знака. Већину личности са болесним наслеђем треба сматрати као урачуљиве, али патолошко наслеђе смањује степен ове урачуљивости. Код ових последњих индивиду-а, страсти, понекад, могу достићи толики степен интензивности, да њихова урачуљивост моментално буде са свим потиснута. Овој групи припадају још и сви развратници. Хомосексуалност је, по Воленбергу, увек знак патолошког наслеђа и с тога има право на ублажену урачуљивост.

— Највеће тешкоће у пракци порађају се приликом оценивања многобројних ступњева умне ослабљености. Често је, готово немогуће, ухватити тачну разлику

између унутрашњег наслеђа и последица небрегења, немара и оскудице васпитана, којима се одликују већина младих преступника.

— У сваком случају, епилепсија треба да служи као разлог за ублажену урачуљивост. Полумрачна стања душе и психички еквиваленти, имају нарочито врло велику судско-медицинску вредност. Радња ових болесника могу се појављивати као потпуно разумне и смишљене. Заборавност није више апсолутна као што се некад веровало. Опажено је, на против, да се памћење свршених факата може појављивати у свим могућним ступњима. Хистерија нуди, такође, озбиљних тешкоћа. Сугестија у будном стању и хипнотизам утичу у истој мери на ослабљење, или потпуно уништење слободне воље. Сугестија криминалне, у осталом, врло се ретко могу применити на личности здраве и нормалне; у овим случајевима готово је увек реч о личностима дегенерисаним, психопатичним, хистеричним и умно ослабљеним, које постају често жртве злочинаца само с тога што су врло лако подложне криминалној сугестији.

— Грамер развија у својој расправи слична мишљења. Главни узроци који гурају у злочин личности јесу: јаке страсти, алкохол, полна раздражења, менструација... Алкохол је нарочито страхан код импулзивних епилептичара, док код хистеричара полна раздражења могу произвести пролазне поремећаја свести.

— Старачке модификације карактера: ослабљење интелигенције, памћења, љутња и променљивост ђуди, заслужују специјално посматрање.

— Кири доказује, са гледишта клинике, да је питање о ублаженој урачуљивости прека потреба, за доказ чега износи 41 случај личних опсервација.

Завршујући своје дело, Шренк укратко износи 45 случајева из своје личне праксе, и то: 2 случаја хроничног алкохолизма, 2 случаја умне дегенерације, 2 случаја хистерије, 1 случај менопазије, 1 случај мигрене, 2 случаја умне слабости, 2 случаја педофилије 2 случаја полне инверсије.

Ове опсервације још једном више доказују колико су противречна питања о ублаженој урачуљивости, из чега опет излази, да судије имају да бирају само између овог двога: затвора или азила. *Преко је потребно, дакле, добити што пре специјалне заводе за дегенерисане са ублаженом одговорношћу, јер данашње друштво није ни чим заштићено против наглог уветаног броја рецидивиста.*

(Archives d' antropologie criminelle)

с француског Д. Ђ. Алимпиф

Главни типови преступника

(по податцима савремене науке)

Као што је познато, Ломброзо и његова школа поставили су себи за најпречи задатак не преступе — као што је радила стара школа криминалиста — него личности самих преступника, са свима њиховим кар-

актерним особинама. Међу тим преступницима, преставници поменуте школе већ у садашње време одвајају неколико засебних типова, који се довољно јасно разликују један од другог, по својим моралним особинама, како анатомским, тако и психичким. Прво место ту, наравно, заузима тип *урођеног преступника*, код којег се потреба да чини зло јавља као потреба природна, и који често врши преступе без икаквих одређених побуда, искључиво — ако се тако можемо изразити — ради самог преступа. Тај се тип одликује читавим низом физиолошких и биолошких аномалија, које нас подсећају на првобитног човека, а по некад и на дивље зверове. Те аномалије чине, без сумње, или знаке атавизма или ненормално развијене преживљаје те епохе (под утицајем каквих било случајних прилика), кад је ступањ људске културе на већи био још врло низак. Тај тип урођених преступника био је, како изгледа, први, на коме је Ломброзо зауставио своју пажњу, и на чије је изучавање он уложио не мали труд. И у томе се и састоји једна од најважнијих заслуга његових за науку.

После тога, други тип чине, по мишљењу Ломброза, *чисто случајни преступници*. Тој врсти преступника, обично, припадају људи, најобичније нарави, који су били наведени на преступ просто за то, што су животне прилике биле жалосно заплетене. Они се у суштини појављују само као случајне жртве недостатака савременог политичког и друштвеног уређења. У ту врсту, између осталих, долази већи део лица окривљених за нарушавање војне дисциплине, у преступима чисто аграрног карактера, у претеривању у самозаштити итд.

Даље, трећи тип преступника, које Ломброзо обележава карактеристичним називом „*криминалоиди*“ престављају собом нешто средње између урођених и случајних преступника. Криминалоиди су, обично, потпуно честити људи дотле, док у њихову животу не настане какав судбоносан догађај, који их, за неко време доводи до тешког преступа. Код тих се људи може опасити тако исто неке карактерне аномалије како с физичке, тако и с моралне стране. Тако, и ако је немогуће рећи, да су они били без икаквих наравствених осећања, ипак су та наравствена осећања код њих без сумње, много мање развијена, него код потпуно нормалних људи. Заједно с тим они су са свим неспособни за дубоку оданост ма чему. По некад, — уосталом далеко од тога да је то увек, — они шта више осећају и неко извесно кајање, осећају неку грижу савести, али ипак никад у томе ступњу, као потпуно нормални људи. Најкарактерније обележје њихово показује се у томе, што се код њих сама врста преступа увек налази у извесној вези са узроком, који их је навео да изврше тај преступ — што се не примећује код урођених преступника, — а тако исто и то што код њих, између импулса, који је дао повод ка преступу, и самог преступа, обично пролази довољно дуг размак времена, по некад и месеци а по некад и читаве године. Често се криминалоиди, лако могу навести на искрено признање, док урођени преступници никад не бивају

свесни својих преступа и лажу чак и онда, кад је дошао час смрти.

Најзад, код криминалоида обично се чува у потпуној неприкосновености осећање сажаљења према ближњима, којег никако нема код урођених преступника, и ма како да је то чудновато, они, у својим поступцима, који их доводе до губилишта, по неки пут се руководе чисто алтруистичким побудама.

Тој категорији преступника припадао је, између осталих, и познати Ауерман. До тридесете године он је проводио потпуно беспрекоран живот. Али се један пут случајно задужио на велику суму новаца. Дошао је био рок плаћања, а он никако није могао скупити потребну суму. Узалуд је он кушао да добије где било, потребну суму новаца. — то нигде није добио. А међутим је поверилац све више наваливао на њега, претећи му да ће му одузети оно једино што је имао — кућу у којој је живео, најзад на недељу — два дана до коначног рока плаћања, поверилац улази у стан код Ауермана, тамо се лепо намести, као у својој кући, и шта више намести себи и постељу. Ружећи Ауермана свима могућим погрдама, он му изјави да му неће изаћи из куће, догод не добије сав свој новац потпуно. Тада Ауерман није могао више издржати, и да не би слушао претње и поруге изиђе из куће. Путем сврати он у крчму, и да би се охрабрио, попије неку чашу. За тим нађе неку јаку батину, и пође натраг кући, мрмљајући полугласно „Ако он опет стане да ме грди, то ћу га ја овом батином.“ Речено — учињено. И кад је поверилац, угледавши га, почео поново да грди, Ауерман му одједанпут размрска лобању, ударом своје батине. Извршивши то, он одмах оде у полицију, и отворено исприча о свему томе.

Још један сличан пример да наведемо.

Једна млада радница од двадесет и две године, потпуно нормалног изгледа, волела је једног радника. Пошто је њихова љубав била узајамна, то су они били решили да се венчају чим се укаже могућност за то. Међутим око те раднице почео је обилазити газда фабрике. Он је почео да је навраћа новцем и лепим речима, тако да је најпосле постигао да му се она да. Кад је њен вереник дознао зато, спонадне га ужасан гнев и наведе своју вереницу да и она следује у освети, коју је он намислио против газде фабрике. Девојка, не желећи да буде одбачена од свог вереника, примамом, по његовом упуту, фабриканта у оближњу шумицу, где га подстрекач вереник и убије. Њу су ухапсили и она је одмах све признала не показујући, при томе, ни мало узнемирености, ни кајања.

Најчешће наводи криминалоиде на преступ страсна жеља за брзим и лаким обогаћењем. Тако они никако не могу да равнодушно гледају повеће суме новаца, које се обично гомилају у банкама, и по томе оне често невољно служе као расадници различних преступа. Могућност врло удобног живота, користећи се људском глупошћу, јесте не мала саблазан и за несумњиво часне људе, нарочито кад они подлегну утицају разних берзанских спе-

кулација, или их намами да виде своје — не ретко велико политичко или аристократско име на челу каквог било великог финансијског предузећа. Такви су били скоро сви панамисти. С почетка су се они доиста силно борили против искушења, али је саблазан била и сувише велика, а подстицање са стране и сувише јако. И тако су се они поступно подавали злу, поступно су му уступали, а за тим, кад је прошло неко време, њих је то зло толико савладало, да им је оно ушло било већ у навику.

(Свршиће се)

ПОСТУПАЊЕ С МЛАДИМ ЗЛОЧИНЦИМА И НАПУШТЕНОМ ДЕЦОМ

(НАСТАВАК)

Не треба прећутати, да се на основу статистичких дата у Виртембергу број младих злочинаца, од како је уведен кривични законик за Немачко царство, повећао, премда се је граница казнимости померила од 10 на 12 годину. Зато, што противу деце од десете до дванаесте године не бејаше никакве кривичне претње, као што је то раније случај био, зашто се је као природна последица појавила нека врста подивљалости истих, те се је из тога разлога морао и број младих злочинаца осетно повећати. У овоме је смислу нарочито једно мишљење заступљено било, коме у исто време бејаше у погледу овога и брижљиво изражена статистика придодата, а по којој је изнето, да је у кратком времену у једном казненом заводу број осуђених младих у години 1870/71 од 74 лица скочио у години 1874/75 на 203, премда се број свих годишње без разлике злочинаца (осуђених) у истом размаку времена а у истом заводу креташе између 2317 и 2342 главе. Према тврђењу овога мишљења, у овоме ће се многи други сложити. Овоме мишљењу стоји једно друго сасвим против а које је такође из Виртерберга а којим се данашња граница казнимости у погледу младих сматра за сувише ниску и захтева се одсудно, да се иста у сваком случају треба и мора за неколико година у напред помакнути.

Шта би имало у овоме мишљењу као правилно да се објасни, задао ми је грдних мука, но и у томе сам напослетку потпуно успео; но и ако ми околност може потпуно послужити као доказ, у корист онога мога тврђења, које раније изложих, а то је, да је суђење појединаца у погледу овога, нарочито у појединостама веома неправилно и да они у овоме не могу свој суд давати, пошто им у овоме потребно знање недостаје.

Свакојако, истина је, да се је од дана, када се је данашњи крив. законик за Немачку увео, а којима се граница казнимости у погледу младих даликвената помера од десете на дванаесту годину, да се је од тога времена број младих осуђених знатно повећао, — јер се је у истом транутку граница казнимости привилегованог младог

сталежа од 16. на 18. годину померила. До тада се је младолетност у кривично правном смислу у Виртембергу са шеснаестом годином завршавала, а од тада са осамнаестом и сви они, који од 16 до 18 године осуђени беху, урачунаваху се као млади осуђени. Тако се само може објаснити прираштај броја осуђених младих у Виртембергу, који се је од дана увођења данашњег немачког крив. законика повећао, јер ме иначе нико до сада није могао убедити, да је тај вишак из броја оних од дванаесте до шеснаесте године старости. Према сигурном извештају од стране једног званичника из Министарства Правде, а коме ја и иначе за услуге у овоме благодаран морам да будем, могу то још додати, да до увођења немачког крив. зак. за Виртемберг, дакле пре истог, да је највећа реткост била, да се неко испод дванаесте године осуди, тако, дакле, да се кривичним законом за Немачку није фактички ништа друго увело, него што се је у пракси у самој ствари до тада и радило.

Поменутом мишљењу стоји на супрот још и та околност, да у Саксонској, у Брауншвајгу, где је казнимост отпочињала свршетком четрнаесте године и како нас из обеју држава уверавају, са увођењем крив. зак. за Немачко царство, сажалевајући, никакав се бољитак у погледу поправљања броја криминалитета младих није осетио.

Из тога разлога чују се гласови из тих земаља — Саксонске и Виртемберга, да се ова граница у погледу казнимости младих, треба и мора померити у напред.

Директор хамбуршког казамата г. д-р Штрениг каже у својем спису: штудије о кривичној извршности и суштини тамнице захтевају неопходно, да се граница казнимости у погледу младих мора померити на четрнаесту годину.

Различита законодавства појединих земаља варирају у овоме питању веома различито једно од другог; о овоме је у неколико већ било речи. Осим Немачке, граница казнимости у погледу младих отпочиње још у 12 години: у Аустрији и Угарској, Цириху, Апенцелу и Сонотурну¹; код Италијана и Шпањолаца граница казнимости младих отпочиње још с навршетком девете године старости; нови пак фински крив. законик, који још није ступио у силу, наређује, да се с кривичном казнимости отпочне с навршетком петнаесте године.

Француско и енглеско законодавство не познаје још општу границу казнимости младолетних.

Ово питање бејаше од веома велике важности на берлинској конференцији, о чему се је дуго дебатовало. Напослетку, с великом већином гласова, бејаше усвојено, да се граница казнимости у погледу младих треба на четрнаесту годину помаћи. За шеснаесту годину било је свега осам до девет гласова, који миноритет представљаху.

Комисија се бејаше одлучила, да на берлинској конференцији буде оно мишљење заступљено, које мајоритет — већина — заступаше, а мишљење миноритета — мањине — да буде одбачено и да се према томе од ајзенахенских предлога, којима се

тражаше да граница казнимости младих на шеснаесту годину буде помакнута, има одустати.

Ако би се морало узети, да су млада лица обично у шеснаестој години наравствено довољно зрела и развијена и да се на основу такве равнотежности од стране судије због крив. дела на одговор узети могу, онда би се с друге стране опет узети могло, да је шеснаеста година у Немачкој без икакве важности. С навршетком четрнаесте године, дете се одваја од породице и од основне школе, оно ступа као радник, шегрт и т. д. у друштво и од тога доба, однеговање породично и изображење од стране основне школе престаје, па према томе је од големе важности, да се и кривична дела једног овако младог лица од навршетка четрнаесте године кривично припрете, те да се на основу тога припрењања место — једно такво младо лице — кривично казнити може, ако би, разуме се, једно такво дело учинило.

Са оваким извођењем и усвајањем, да се четрнаеста година старости има као граница казнимости у погледу младих узети, налазимо, да с тим наше досадашње излагање не стоји у противречности а тако исто и с принципом миноритета — мањине, — остављајући при том судији, да у случају, где кривична зрелост није утврђена, да у место казне може наредити, да се однеговање делимично применити може. С овим би ова ствар у основи непромењено остала, једино с том разликом, што би се оставило судији, да у времену од четрнаесте до шеснаесте године може према приликама изрећи казну или однеговање у овом заводу.

Свакојако, појавиће се питање, да ли ће се казнени судови, код првих двеју класа старости следећих група искључиво одлучивати на извршење пресуде у погледу однеговање или такође и на казну; но надати се је, да при независности у оценивању, судија ће према изнетим предлозима и на основу праксе, онако поступати, како би се с његовом одлуком жељена последица постићи могла.

(Наставиће се)

Д-р Андра Гвозд. Живковић.

МОЋ САВЕСТИ

— А. Хеденстјерна —

(Свршетак)

— Да, казао сам истину, ја сам паликућа! Ви оида још не бесте овде, господине попе. Бејаш купио добро Халстену. Ту је било и тако хрђавих њива, са којима су ме преварили, и ја сам убрзо почео стењати под тешким теретом дугова, Једино, што је вредило на томе добру, беху лепе солидне грађевине, али од тога нисам могао живети. Како сам штедио и радио неуморно од јутра до мрака, само да дођем до свога рођенога имања!... Ах, господине попо, кад би ви знали, како сам се замарао, радећи свакога дана кроз много година!... Сад бејаш стекао своју рођену баштину и

¹ Србија такође има ову границу казнимости. Види § 55 срп. крив. законика. Преводилац.

морао сам да гледам, како ми се опет све између прстију измиче.... Ах, ко то сам није прегурио преко главе, не може да осети, како мора да је некеме на души, кад види како му горко стечени грошеви један за другим нестају. Човек се од тога брани, штеди, укида од својих уста, ради са удвострученом марљивошћу, али све, све ишчезава.... Да ли можете замислити, господине попо, да се онда зна, шта се чини?... Да, да, покадшто се јамачно и може знати, али ја сам петнаест дугих година био радио, штедио и мучио се, а онда бејаш на прагу да све изгубим. Петнаест сам година тако тешко и много радио, да ми је грбача пуцала и прса се цепала. Петнаест дугих година без мира и покоја, без икакве радости! — — — — —

— Господине попо, има ли опроштаја за човека, који је петнаест година радио био као стока и најзад пао у очајање, видећи, да све мора изгубити?... Не, не, за њега јамачно нема опроштења! Други би се, можда, измирио са својом судбином и отишао би у сиротињски дом. Тако сам требао да урадим, то добро знам. Али ја не хтедох опет да утонем у стару сиротињу!... Зграде беху тако скупо осигуране... Најгоре је било са стоком. Како бих је радо био поштедио!... Али и она беше осигурана, а и шта би људи казали, кад би код мене искрснуо пожар зими и стока била пре тога испуштена.

— Иисам непосредно зажегао ватру. Не, то нисам учинио. Само сам био згрнуо врео пепео из пећи у кацицу и ову метнуо у амбар. Онда сам оставио Господу Богу да одлучи, хоће ли горети или неће. Јесте, то сам учинио одиста. Било је могуће, да се каца и не запали. Зашто не? Како се често сручује пепео у такву дрвену бурад, која се остављају у куини или подруму; али ја, нека ми Бог буде милостив, ја сам то оставио у амбар. За то ћу сада отићи у пакао. О-о! —

— Господине, попо, у куини јамачно нема никога?...

— О, Боже мој, како је горело! Видео сам све, кад сам лежао у постељи, али нисам хтео да пробудим укућане и сувише рано, да не би опет било благовремено угашено.... Све је пламтело у највећем жеку, кад смо изишли; одмах затим дохватио је пламен и кућу за становање. Грех, који сам учинио према Богу, људма и према Друштву за осигуравање, никад ме није толико тиштао, колико муке јадних, изгорелих животиња, и ја осећам, да ћу ради њих и бити проклет. Оне су се виделе усред пожара кроз јасан пламен.... Имали смо мало црвено теле, са којим су деца увек играла, кад се вечером враћало с паше. Оно је већ лежало мртво у сред пожара и пламенови су лизали његову малу, белу њушку. — О, па како ми је продирало у душу, што сам морао слушати преплашено рикање мојих малих младих волова, које сам ја сам припитомио. Они су били увек тако послушни и тако су добро вукли. — Ах, па како је било страшно, кад сагореше дрвене гредице, за које су били везани, и они се отеше, и искочише из пожара, али одмах попадале на земљу, пошто су им целе ноге биле изгореле....

— Ја знам, знам, да нема опроштаја за такве људе, али хоћу да скинем терет са срца....

— Стари коњ, што га је Ана добила од мога таста у мираз, стајао је ту и стењао, као да је плакао. Затим се, очајно прикупивши сву снагу, оте и скочи што је јаче могао према зиду, јер му очи беху већ разорене од пламена. Са размрсаном лобањом стропошта се онда на земљу и зајеча, срце цепајући... Ах, од двадесет година на овамо чујем ја сваку ноћ то жецање!...

— Често, кад као поротник присуствујем судским претресима, виђао сам јадну, изгорелу главу старог коња на Еванђељу, а кад сам у цркви приступио олтару ради причешћа, слушао сам рикање полуизгорелих волова. Јамачно се још сећате, господине попо, да сам при оном судском претресу, на којем се судило због паљевине, пао у несвест. Онда сам држао, да сам за време своје несвестице све признао и да ћу одмах бити ухапшен. — О Боже на небесима, избави ме из пламена!...

Стари свештеник седео је ту као громом погођен. Цео живот Старков лежао је сад пред њим јасан и отворен. Осигурана сума спасла је његов имовни положај, и откако је дошао до ње, све му се било на добро окренуло; али поред све среће и богатства и свију успеха његовог доцнијег часног и исправног живота, црв је подгризао његово срце.

Нежним, озбиљним речма дао је стари парох утеху и наду, коју је он могао дати. Али са обећањем опроштаја и мира било је у вези и тражење, да се неправда опет поправи или бар да се покаже готовост за то. Ово тражење не беше истакнуто суровим речима, нити пак као нарочита погодба; али и из нежних речи учини се кмету Старку као да чује звекет ланаца и шкрипање тамничких врата... Да ли је он склон, да учињену неправду опет поправи?... Какве користи од његова кајања, кад оно није имало воље, да на земљи издржи казну, како би се могао уздати у опроштење оца небеснога.

Тако се он борио читава два сахата у себи, мучећи се и одлучујући, а стари свештеник не одмицаше од њега. Најзад је борба била извојевана и задобивена победа, и кмет Старк позва своју породицу и своју послугу, да све призна.

И он отпоче своју причу разговетним, ма до душе и уздркталиим гласом. Али при самртним мукама, које убрзо наступише праћене несвешћу и привиђењима, све пропаде у читавоме току смешаног бунцања. »Теленце мало, да ли тако боли?... Ходи, ја ћу ти помоћи, да изађеш из ватре, ходи овамо, животињице моја!... Мој стари, добри коњу, ти ваљда не мислиш, да те хоћу сагорети?... Не, добра животињо, та ја те нећу мучити. — А ти мало, бедно јагњенце, не треба и ти да у пламену пропаднеш. — Приђите ми све, добре животиње, да бих вас могао хладити водом!... Воде... воде... гори! — О Боже, Боже, помози ми!«

*

Сутра-дан се растури вест о смрти кметовој по целој општини. Причало се,

да му је био веома тежак самртни час, да је лежао у најјачој грозници и да је преко целога дана говорио којешта. У својој грозничавом бунулу непрестано је узвикивао, да мора да спасе своју стоку из пожара. Љубав према животињама пратила га је до саме смрти.

Његова жена, која не слушаше, да су његове последње речи требале нешто значити, подиже му на гробу скупоцени крст са једним стихом, у коме се чистом, честитом животу обећавало вечито блаженство као награда.

Само је староме свештенику, њему јединоме, овај догађај изазвао неколико пробденисаних ноћи. Покојник је до душе при чистој свести разломио печат исповести и отпочео да казује слободно, отворено признање. Али пошто оно ипак није било довршено и закључило се грозничавим бунцањем, а свештеник је међутим чуо од једног свог пријатеља, правника, да Друштво за осигурање од пожара не би могло само на основу тога да истакне своја тражења одштете од породице покојникове, — он пусти да ствар иде својим током.

При свем том одржао је на гробу Старковом веома дирљив говор, који се коснуо свију срдаца, ма да нико није могао појмити, какве су везе могле имати напомене о моћи човечје савести, о кајању и испаштању са једним тако исправним, строго поштеним човеком, као што је био покојни кмет Старк?!

Ј. У. —

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

«Алекса Јовановић, трговац из П. — продао је један свој дућан Илији Марковићу онда, за 1.200 динара, па је о тој продаји издао Илији и писмено признање, потврђено Првостепеним Судом.

Продаја ова била је 1892 године.

На две године после ове продаје, и после потврђивања поменутог писмена, Павле Старчевић, поверилац Алексин, стави интабулацију на поменути дућан.

Интабулација ова буде уважена, и суд о њој извести повериоца Павла и ранијег сопственика Алексу, а купац Илија, који је по праву куповине ушао у дућан још 1892 год. није о томе ништа знао, јер му то није јавио ни поверилац, — ни продавац а ни суд.

Пре 2 године, Павле тужи Алексу за дуг, и пошто је добио осудно решење, поднесе ово полицијској власти на извршење, тражећи да се наплата изврши из интабулисаног дућана.

Полицијска власт узме у попис поменути дућан, без обзира на усмену изјаву Илијину, да је он сопственик.

Верујући у своје право, Илија није писмено протествовао против пописа код полицијске власти, али кад је ова извршила продају дућана, онда он изјави жалбу Првостепеном Суду против продаје његове имовине, и поднесе поменуто писмено, које му је о продаји дућана издао Алекса.

Првостепени Суд одбије Илију од тужбе као неумесне, налазећи да писмено потврђено судом о продаји овога дућана, нема вредности према трећем, који није уговарач, јер, вели, није издато у форми, коју прописују §. 292, 298 и 299 грађ. закона.

Да ли је овакво гледиште Првостеп. Суда правилно, и може ли се човек лишити своје имовине на овакав начин?»

II.

«Сотир Павловић, из Калуђерице, купио је извесно имање од једног одбеглог Арнаутина.

Пре него што је суд потврдио тапију о овој продаји, Павле Јовић онд. повео је парницу о пречем праву откупа, доказујући, да је то имање господардук, а не приватна својина Арнаутина.

После дуге парнице, на посметку је Павле одбијен, јер је утврђено, да ово имање није било господардук, него својина, и да је Павле на овом имању био прост закупца за време рата, па како је Арнаутин побегао, он је остао на истом, и у међувремену од ослобођења до парнице, подигао на овоме кућу и остале зграде.

Само земљиште уступљено је пресудом Арнаутина, и како је Сотир по праву куповине ушао у његова права, то је, наравно, право Арнаутина прешло на њега, а он је од полициске власти тражио, да му се досуђено имање преда.

Кад је приступљено предаји имања — земље, онда је Павле изјавио, да он нема ништа против тога, да се Сотир уступи земља, али како он на једном делу ове има кућу и још неке стаје, које су неоспорна својина његова, јер их је он подигао, а пресудом нису досуђене Арнаутину, па по томе ни Сотир, нити је вођеним спором расправљен тај одношај, он је тражио, да се из тих зграда не покреће.

Среска власт стоји сада пред питањем: како ће извршити судску пресуду, кад на имању постоје и грађевине, које пресудом нису додириване, а збиља су подигнуте од стране Павлове?»

III.

»Врло су чести случајеви, да појединци траже уверење од општине, како имају онолико земље, колико им је потребно по §. 471. грађ. суд. поступка, како би могли отуђити извештан део свога имања и издати тапију.

У овим случајевима јављају се за суд многе незгоде.

Тако, прво није нигде записано, колико хектара одговарају оној мери од пет дана орања. Даље: на који ће се начин то утврдити — премером или податцима из пописних књига.

Ако се призна ово последње, онда шта ће се радити у случајевима, кад је неко уписао више него што у ствари има, па би тако ослањајући се на књигу, он остао без онога дела, који по закону треба да има, или обрнуто, кад је који уписао мање, те му се тако онемогући продаја и онога дела, који би иначе, могао продати?»

Моли се уредништво за потребно објашњење.

IV.

Суд општине мирошевачке, актом својим од 17. ов. м-ца Бр. 1292, пита:

«За наплату приватних дугова, власт, среза л. — чког, продала је једно парче земље

Павла Гајића, тежака из Смирљиковца, и како против продаје није било жалбе, то је купац положио излицитирану суму.

Суд општински, молио је среску власт, да из новаца, добивених за ово имање, пошаље преко 300 динара, колико Павле дугује на име пореза за ову и прошлу годину на имање, које има у овој општини.

Среска власт враћа овај акт општински и тражи да јој се јави: колико Павле дугује пореза само на продато земљиште, те да само тај порез пошаље, јер вели, из овога имања не може да се наплаћује порез за остале парцеле.

Да ли је овакво гледиште среске власти правилно, или је она дужна, да пошаље сав тражени порез?»

* * *

На ова питања одговарамо:

I.

Схватајући погрешно наређења §. 292, 298 и 299 грађ. законика, а нарочито законодавног решења од 13 јулија 1350 год. ВБр. 1197 наши су судови редовно узимали, да је тапија једини законски доказ о својини непокретности.

У томе се толико далеко ишло, да је чак и општа седница Касационог Суда, од 1874 г., донела оваку одлуку:

»За важност преноса непокретног имања према трећем лицу, које није уговорач, нужно је да се овај пренос убабини по §. 292, 298 и 299 закона грађ. што је код нас све једно — продавац мора купцу судом окр. потврђену тапију да изда, по решењу од 3. јуна 1850 г. ВБр. 4197. (Види збирке Ст. Максимовића. Датум и број погрешан је или овде или код § 292 грађ. зак.)

Следствено овоме, докле, док се ово убаштинене не изврши, имање непокретно сматра се као својина продавца, и као такво оно може и од трећег снажно за рачун продавчев интабулирано бити, па ма да га купац у фактичкој државини има, изузимајући једино случај, ако је прописано време за застарелост протекло».

Наслањајући се, на ову одлуку, судови су, као што напред рекосмо узимали, да писмена о продаји, потврђена судом, као што су уговори, немају оне вредности, коју има тапија, па су у свима случајевима, равним овоме конкретном случају, признавали прече право интабулацији, која је дошла и на годину и две дана после продаје, кад само није била издата тапија.

По томе је, сигурно, основу, и суд Првостепени одбио Илију од тужбе, дозвољавајући тако, да се прода његова неоспорна својина за рачун дуга Алексиног, од кога је он дућан купио, али таква је одлука судска незаконита, и она ће пасти.

То је утврђено најновијом одлуком опште седнице Касационог Суда, од 13. овог м-ца Бр. 4765, у којој се врло лепо признаје за вредење свако писмено о продаји, утврђено судом, као и све остале јавне исправе, уз разумну оцену прилика, под којима су оне поникле.

Према овоме, свако писмено о продаји, утврђено судом, које би продају обележавало у смислу §. 295, грађ. закона, било би равно тапији по вредности и према трећем лицу, које није уговорач.

Интересантно је, да је Министар унутрашњих дела, у распису својом од 12. јуна 1891 год. ПБр. 9402, износећи важност тапије, био објективнији у оцени овога питања, па уз тапију признавао као доказ и остале јавне исправе.

По што смо ми већ били написали овај одговор, изашао је чланак у «Гласу» бр. 43., од М. Ст. М. у коме он налази, да је она прва одлука и садашње одвојено мишљење мањине, правилније, али ми остајемо при својем одговору.

II.

Ако је стање ствари одиста онако, како је представљено питањем под II, онда овде стоји случај §. 278 грађанског законика, и власт не може истиснути Павла из куће и осталих зграда, као и земљишта на коме су ове, све дотле, докле се овај одношај не расправи судском пресудом оделито од спора, што га је Павле водио против Арнаутина о пречем праву откупа.

Онога, који је у слабијем праву треба упутити на суд, па кад о томе изађе пресуда, онда ће се њоме допунити раније донешена.

III.

Питање о издавању уверења објашњено је у бр. 30. и 31. од прошле и у бр. 40. од ове године, те сада нећемо о томе много говорити.

Сада имамо да додамо само то, да се величина имања може утврдити само премером, те се, по томе, за издавање уверења не сме узети као основица пописна књига Б...

По §. 471. грађ. суд. поступка једном земљоделцу треба да остане пет дана земље, без куће и окућице, рачунајући у дан орања 1600 кв. хвати.

Између квадратник хватова и квадратних метрова, претварач је 3'60 и овај број множен са бројем 1600, даје резултат 57'60 или 57 ара и 60 кв. метара, што опет множено са бројем дана пет, даје резултат 2 хект. и 70 ари, колико један земљоделца треба да има по §. 471 грађ. суд. поступка.

V.

Греша полициска власт ако мисли, да држава може наплатити порез из новаца, добивених продајом каквога имања, само на дотичну парцелу а не и остала имања јер је државно право првенствено и простира се на целокупну имовину дужнику.

Ово питање расправљено је у 30 и 31 броју од прошле године, а у чланку: »један заборављени закон.»

По правилу, које смо поставили да не дајемо нова објашњења на питања, која су већ објашњена, ми сада упућујемо суд. да тамо нађе одговора на постављено питање.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ТРАЖИ СЕ

Косту Јовановића, Циганина из Прокупља, окривљеног због крађе стоке, тражи начелник среза параћинског актом Бр. 15048 Коста има 16—18 година, средњег је стаса, косе плаве, у оделу је сукненом. Пронађеног треба спровести стражарно поменутом среском начелнику или управи града Београда с позивом на акт Бр. 22106.

Тодору Аврамовићу, зидару из Београда непознати лопов украо је 21. тек. м-ца два пара чакшира од белог сукна и побегао. Наређује се тражење. Акт управе гр. Београда Бр. 31771.

Милана Ластавицу, бив. слугу, који је покрао разне ствари Димитрију Витковићу, обућару из Београда, тражи управа града Београда, актом Бр. 31991. Милан има 25 год., високо је раста, крупан, црномањаст, дугих бркова. Пронађеног треба стражарно спровести управи града Београда.

Тодор — Тоша Јовановић, из Крушевца, ноћу између 20 и 21 ов. м-ца извршио је крађу свом другу Антону Митровићу, рудару из Сенског рудника, с киме је у једном стану био, и том приликом однео му ове ствари: један пар штофаног црног одела новог, један капут и прслук од другог пара одела половног, три кошуље мушке беле, две шлофијанке на прсима шарене, један пар вунених наруквица, један нож велики, два калупа сапуна, једну златну бурму, три пара чарапа, један пар обуће. Украђене ствари вреде 150 динара. Тодор је висок, доста крупан, има 25—30 година, иде згрченим раменима, у опште је црномањаст, има рававо лице, бркове црне и велике. Позивају се све полицијске власти, да Тодора и покрађу живо потраже и нађеног спроведу начел. окр. моравског с позивом на Бр. 13786. УБр. 31779.

Вилхелм Јонас, машинист воденични, стар 45 година, сув, средњег раста, брије се, дужих црних бркова, 12 ов. м-ца побегао је из Београда и однео адићаре, које је његова љубавница Катинка Ланг, служавка украла свом гадџи Ђорђу Илићу, трг. ова.

Он је однео златан сахат са ланцем, златан брош, златан прстен и златну гривну.

Моле се све полицијске власти, да живо потраже Вилхелма и са покрађом спроведу управи града Београда с позивом на Бр. 30560. Тако исто умољава се сваки овај, који буде шта сазнао о Вилхелму или покрађеним стварима, да то достави најближој полиц. власти. Вилхелм је пре кратког времена био машинист у воденици Данчевићевој у Прокупљу, па је могућно, да се је склонио опет као машинист у каквој воденици у унутрашњости.

Ноћу између 24. и 25. т. м. ове год. непознати крађивци, из отворене штале, украли су Владимиру М. Јевтићу из Васиља, два вола длаке сиве, стари по 3 год. без роваша са жигом «В/П.» Позивају се све полиц. власти, да крађивце и покрађу живо потраже, и нађене спроведу начел. ср. у Књажевац, с позивом на Бр. 19567. УБр. 32041.

Мито — Милан Илић, Циганин, који је био под истрагом и у притвору среза колубарског, због крађе стоке и прављења лажних исправа, побегао је из притвора. Он има 20 год., средњег је раста, округла лица, малих ретких бркова, нешто мало буљавих очију, црн је као и сви Цигани, у оделу је сукненом; на испиту изјављивао је да је родом из Горње Топлице, он је по изгледу из окр. смедеревског. За одбеглим крађивцем наређује се живо трагање. Акт управе града Београда Бр. 30462.

Димитрије Татомировић. На дан 10. октобра т. г. непознати лопов украо је 122 комада јарећих кожа, у вредности 302.40 динара, Хајнриху Флајшеру трг. из Београда.

Већеном истрагом, полиција ухвати овог лопова у Пожаревцу заједно са покрађом. На пр-

вом свом саслушању, код начелства пожаревачког казао је да се зове Димитрије Ђорђевић, трговац из Београда. Међутим, кад је доведен у Београд изјавио је кварту савамамалском да се зове Драгутин Ђокић. Упитан зашто мења име, навео је као разлог: да не би изгубио капитал, који је уложио у коже, јер их је из Д. Милановца за Дубравицу експедовао на име Димитрија Ђорђевића.

У току даље истраге дознало се, да ни ово друго име није право, већ да се овај Драгутин презивље Татомировић, и да је родом из В. Градишта. Ово су тврдила два грађанина, који

су га познавали. Том приликом сазнало се, да је 1889 године у друштву са још 5 другова извршио једну крађу у В. Градишту, због чега је у своје време и кажњен.

Лични опис: средњег раста, сувоњав, има црну браду у шпиц, нос прав, у опште смеђ, стар 33 године. Од одела има на себи: црни филцани шенир, зеленкасте панталоне и црни сако капут.

Управа града Београда позива све полицијске власти и општинске, а грађане моли, који ма шта буду сазнали о овоме лопову, да њој — управи — јаве, с позивом на акт Бр. 30461.

Мита Милан — Илић Јанковић, побегао је 23 октобра ове год., из притвора среза колубарског, пошто је апсану провалио. Окривљен је био за крађу свиња и прављење лажних исправа. Има од прилике 20 год., средњег је стаса, црне масти, округлог лица, црне крупне очи мало буљаве, малих још ретких бркова, у оделу је сукненом. Позивају се све полицијске власти, да Миту живо потраже и нађеног спроведу начелству окр. крушевачког, с позивом на Бр. 16975. УБр. 32288.

Непознати крађивци, ноћу између 19. и 20. октобра ове год., удешеним кључем отворили су обор Харистотела Харисијадеса, трг., из Ниша, који постоји близу «Апеловца», и из истог украли су две дебеле свиње, у вредности 240 динара. Моле се све полицијске власти, да живо потраже крађивце и покрађу, и нађене спроведу начел. окр. нишког, с позивом на Бр. 21609. УБр. 32139.

ПРОГЛАШЕН ЗА ХАЈДУКА

Решењем начелства окр. подринског, од 8 октобра ове год. Бр. 13252, које је објављено

свима полицијским властима у земљи и преко службених новина, позват је Илија Вујановић, бив. осуђеник, из Босне, који се одметнуо од власти у намери да чини казнима дела, да се у року од 15. дана сам пријави ма којој најближој полицијској власти. Како је овај рок

протекао, а Илија се није хтео јавити ни једној власти, то га је начелство окр. подринског решењем од 24. ов. м-ца Бр. 14131., а на основу члана 3. закона о хватању и утамањивању хајдука, огласило за хајдука, с тим да је од данас слободно свакоме убити га. УБр. 31978.

КРИМИНАЛНЕ БЕЛЕШКЕ И ДОГАЂАЈИ У ЗЕМЉИ

Ноћу између 9. и 10. октобра, изгорела је слама Јовану, Милану и Симеуну браћи Лукићима из Нобајског Салаша.

10. октобра. Павлу Рафаиловићу из Д. Грбице, округа крагујевачког, изгорела три сена и два пласта отаве.

11. октобра. Милутин, син Станке Тодоровић, из Завидница, среза лужничког, нађен обешен.

12. октобра сукобили су се Арнаути са нашим пограничним стражарима на граници топличког округа. У том сукобу на нашој страни остао је један мртав.

13. октобра. Раденко син Јована Ђорђевића из Клајића, среза јабланичког, обесио се на тавану своје куће. Раденко је војник сталног кадра и као болестан био је код своје куће, па услед дуготрајне болести обесио се. Ово је утврђено и увиђајем на лицу места.